

בסייעתא דשמיא

פרשת דברים

שיעורים מפי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א משנים עברו

פרשת דברים תש"פ

נכתב ע"י הרה"ח ר' נפתלי בינג הי"ו

יו"ל ע"י המכון להוצאת דברי רבוה"ק מספינקא

[שיעור בחומש רש"י פר' דברים, נמסר ליל שישי בשנים קודמות]

איפה?!

"אלה הדברים... הואיל משה באר את התורה הזאת". וברש"י 'באר את התורה – פירשה להם בשבעים לשון'.

מקשה השפת אמת זי"ע: הלא בגאולת מצרים היה משה רבינו ע"ה זה שאמר 'לא איש דברים אנכי' וכן 'ואני ערל שפתיים' וכו', ואיך זה עתה הוא מדבר לבני ישראל, ועוד בשבעים לשון כפי שמבאר רש"י?

הפרי הארץ זי"ע מבאר בהרחבה בפרשיות של יציאת מצרים, שיציאת מצרים לא היתה פעולה טכנית של הוצאת בני ישראל מאותו מקום גרידא, אלא היתה מלחמה על עקרונות היהדות. פרעה שידר כל הזמן לעמו שרק בזכותו בלבד הם תלויים ח"ו, פרעה היה קליפה שאמר כל הזמן 'מי הוי"ה אשר אשמע בקולו' וכן 'לי יאורי ואני עשיתיני' וכו', והחדיר להם כל הזמן שהוא זה שמסדר להם את הפרנסה והוא מוריד להם גשם מן השמים. בכל יום היו שומעים במצרים כיצד פרעה יסדר להם את הכלכלה וכיצד הוא יכניע את האויב... ובהגדרה פשוטה: כפירה מוחלטת בהשגחה פרטית.

מנגד – למשה רבינו היה תפקיד, 'לכן אמור לבני ישראל אני ה'', להחדיר לעם בני ישראל אמונה בה' – 'ויאמינו בה''. וכבר ידוע מה שאנו אומרים 'אילו לא הוציא אותנו הקב"ה ממצרים'... כלומר – אילו לא היה משה רבינו מחדיר לנו שהקב"ה הוא זה שהוציאנו ממצרים, הרי היינו עדיין משועבדים לפרעה על אף שכבר יצאנו באופן פיזי מהארץ הזאת, אך הכפירה היתה ממשיכה להשפיע ר"ל.

העבודה שלנו היא לצאת לחירות מהנקודה של פרעה... הבעש"ט הק' מבאר את הפסוק 'וידעו מצרים כי אני ה'', ומקשה מה הענין שמצרים יידעו שה' קיים? ומבאר שהכוונה ב'וידעו מצרים' היא על כל אחד מבני ישראל במצרים הפרטי שלו – שיש לו עבודה לגלות שה' מנהל אותו. וזהו ביאור הפסוק 'מן המיצר קראתי י-ה'. כשאנו שומעים בכל המיצרים שלנו ומבינים שהקב"ה מבקש מאיתנו שנתחבר לאמונה בו יתברך, אזי 'ענני במרחב י-ה'. א"כ יציאת מצרים ממשיכה גם בימינו אנו.

בילקוט: 'שלשה אמרו 'איכה', משה וישעיה וירמיהו הנביא. משה אמר 'איכה אשא לבדי', ישעיה אמר 'איכה היתה לזונה', וירמיה אמר 'איכה ישבה בדד'. משה ראה אותם בשלותם, ישעיה ראה בפחזותם, וירמיה ראה בניוולם'. כלל ישראל היו בשלשה מצבים, רגיעות, חטאים, וייסורים. מק' השפת אמת זי"ע, הלא אינו דומה מצב אחד לחבירו ומה שייך לומר לשון איכה בשלושתם?

מבאר השפ"א יסוד עצום לחיים. עם ישראל נידון תמיד באופן מיוחד ותמוה שלא כדרך אומות העולם. ואם נתחיל לבחון את הדברים נגלה, כי בזמן משה רבינו ע"ה היו בני ישראל משופעים בניסים, החל מעשרת המכות במצרים, ירידת המן, ענני כבוד, וקבלת התורה בקולות וברקים על הר סיני. כל אלו דברים תמוהים הם לחלוטין מגודל הטובה שהשפיע להם השי"ת. וכמו כן כשישראל חוטאים יורדים הם גם כן באופן תמוה עד הדיוטא התחתונה ביותר. וכן כשמקבלים ישראל ייסורים הרי שמקבלים אותם באופן תמוה וקשה ביותר... ויש להבין על מה כל זאת???

הטעם הוא משום שלכלל ישראל ישנו תפקיד – לפרסם את הקב"ה בעולם. ועל כן כשאדם עובד את ה', השי"ת משפיע לו מן השמים שפע כה רב, פי כמה וכמה מעבודתו אשר עבד, וכל זאת כדי שיחיה ויפנים שריבוי הטובה הזו לא באה לו מחמת עבודתו, אלא מחמת טוב ה' שחפץ להיטיב עימו, ובכך מפורסם שם ה'. אך אם יהודי מרגיש בעצמו שבזכותו מגיעה לו הטובה, אזי הוא פוגם בתפקידו לפרסם את שם ה', ובמקום כך הוא מגדיל את ישות עצמו. וממילא כשהוא חוטא בחטא זה הקב"ה מורידו בכזו דרגה שלא מתאימה לישותו הטבעית אלא הרבה יותר מזה, כדי שגם במצב הזה ישכיל שפותחים לו כאן פתח מן השמים כדי שיבין שגם הירידה הזו היא חלק מהמהלך שמבקשים ממנו שישוב בתשובה – היינו שיכיר שהקב"ה הוא

זה שמנווט אותו. ולכן גם ברמת הייסורים עובר האדם את אותו המעבר, רמה כזו של ייסורים שהם למעלה מהשגתו, כדי שיחיה שריבוי הטובה שהי עשה עימו הוא להזכירו שהכל הוא הנהגת ה' ולא עצמו אין חלק בזה אלא כל תפקידו הוא לפרסם על ידי כך את שם ה', וממילא עיי"כ מגיע לביטול מוחלט להנהגתו יתברך.

א"כ מתבאר ששלושת המצבים הללו רגיעות, חטא, וייסורים, קשורים קשר אמיץ זה בזה והינם מהלך אחד עצום כדי לגלות ולפרסם את הקב"ה בבריאה – כל אחד במצבו הוא. ולזה כיוונו שלושת הנביאים ללשון אחד, **'איכה' – לשון אִיכָה**, לאמר לאדם היכן אתה מוצא את הקב"ה במצבך... **כי זו כל המטרה שהקב"ה יתגלה דרכינו בעולם.**

זה היה תפקידו של משה רבינו ע"ה, להחדיר את הנקודה הזו בבני ישראל. ולכן אמר לקב"ה, **'לא איש דברים אנכי'**, כי דיבור הוא לשון של הנהגה, כדאיתא **'דַּבָּר אחד לדור ואין שני דַּבָּרִים לדור'...** כלומר יכול אני לומר להם את הרעיון של השגחה פרטית ופרסום שם ה' בעולם, אך במצב שהם נמצאים במצרים איני יכול להחדיר להם זאת עד לכדי מצב של הנהגה...

אמנם כעת בפרשת דברים, לאחר שבני ישראל עברו את כל המסעות מיציאת מצרים והלאה עד לפני כניסתם לארץ ישראל, כבר חוו על בשרם את הנהגת ה' המופלאה. ארבעים שנה במדבר, קבלת התורה, זיכוך אחר זיכוך... מ"ב המסעות ועוד ז' מסעות שחזרו לאחור, יחד עולה ל - מ"ט מסעות, כנגד מ"ט שערי טומאה שהיו בהם. ובכל מסע ומסע יצאו בני ישראל משער אחד של טומאה שהיו בו במצרים.

כעת הדיבורים של משה רבינו יכולים לעשות עליהם רושם כה חזק, עד שחדרו אליהם בכזו עוצמה של הנהגה שמשפיעה עד עצם היום הזה. כדאיתא **'איתנפשותא דמשה בכל דרא ודרא'**. כי ישנם ב' סוגים של דיבור כפי שביארנו, ישנה 'אמירה' וישנו 'דיבור'. אמירה היא לשון רכה והיא בעלת השפעה רגעית. משא"כ הדיבור של משה רבינו הוא לשון הנהגה, והנהגה כה חזקה שנמשכת עד הדור שלנו.

זהו ביאור הפסוק – **'אלה הדברים'**, כי בזמן יציאת מצרים גם אז יכול היה משה רבינו לומר להם את תפקידם בעולם, אך לא היה זה בעוצמה של דיבור והנהגה. אמנם היום דיבר אליהם בעוצמה כזו כפי שמבאר רש"י 'בשבעים לשון' – כלומר לא רק בלשון הקודש אלא בכל מצב ולשון שבו יהודי נמצא יש לו קשר עם הקב"ה על ידי שמדבק עצמו בתורה הק'. ושיושפע רחמים וחסדים טובים על כל ישראל אמן.

***

[שיעור התעוררות על ימי בין המצרים נמסר ח"י תמוז תשע"א]

"קרבה אל נפשי - גאלה"

"כל רדפיה השיגוה בין המצרים". המגיד מקוֹז'ניץ כותב בספרו 'עבודת ישראל', כשהמלך נמצא במעונו – בארמון, יש פחד איום ולא כל אחד יכול לגשת אליו. אך כשנמצא בדרך, יכול כל אחד לגשת. כמו"כ כל רדפיה – כל אחד שרודף למצוא את הקשר שלו עם ה', י-ה, השיגוה בין המצרים – שהוא בחינת מלך בדרך שאפשר יותר בקל להתקרב ולהשיג את המלך.

"ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה". יש לבאר בפסוק זה שני ענינים, האחד הוא פדות ציון והשני הוא לפדות את שביה. ולכאורה צ"ב מהו ציון ומי הם שביה? מבארים כי האדם מורכב מבי' חלקים, גוף ונשמה. בכל בוקר אנו אומרים, אלוקי, נשמה שנתת בי טהורה היא. ולכאורה מי הוא זה שיכול לומר זיכיתי לבבי, שנשמה שנתת בי טהורה? ומבארים המפרשים, הלא ידוע כי הנשמה נחצבה מתחת כסא הכבוד, וא"כ זהו בעצם הקשר הישיר שלנו עם הבורא.

האור החיים הק' מבאר על הפסוק "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו", כמו חבל ששזור מהרבה חוטים דקים שהופכים אותו לחבל עבה, כמו"כ החבל של עם ישראל שזור מתרי"ג מצוות התורה, זהו הקשר האמיץ שיש בין בני"י לאביהם שבשמים. ויתירה מזו כתוב בפסוק "אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ". חלק הנשמה שבאדם מתחלקת גם היא לבי' חלקים, האחד מחוץ לגוף – חופף עליו כל היום, והשני בתוך הגוף המחיה את הגוף. ועל החלק החיצוני אנו אומרים 'נשמה שנתת בי טהורה', משום שחלק זה אינו נפגם אף פעם מחטאת האדם. חלק הנשמה שנפגם במעשיו הרעים של האדם הוא החלק הפנימי של הנשמה. אמנם החלק החיצוני קשור מחובר ודבוק בו ית'. ולכן אנו מבקשים בימים הנוראים, 'מלפניך משפטינו יצא', דווקא מלפניך, כי מי יכול לעמוד למשפט לפניו ית'. רק הקב"ה בכבודו ובעצמו במקום שהוא נמצא מעל למלאכים והמשרתים שלו, מקום שמשם נחצבה נשמתנו, שם אנו רוצים שישפוט הוא אותנו כי שם קשורה נשמתנו.

איתא בגמ', "בכל יום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת שובו בניו שובבים". ולכאורה מי שומע את אותה בת קול, ואם אין מי שישמע למה יוצאת? מבאר על כך הבעש"ט הק', שיהודי, בכל מקום ובכל מצב שנמצא, יש לו תשוקה ורצון לעבודת השי"ת. וכל זה מפני שהוא קשור עם הקב"ה בחבל של כלל ישראל, וחבל כידוע אם מנענעים אותו בקצה אחד, מתנועע גם הקצה השני. כמו"כ בו ברגע שמתנועע חלק הנשמה החיצוני שקשור בקשר אמיץ עד כסא הכבוד, מתנועע ג"כ החלק הפנימי שבתוך הגוף. וזוהי התשוקה שחש האדם לפתע לעבודת הבורא. אך בשל כך ברגע שיש לאדם התעוררות כזו לעבודת השי"ת, חייב להכין לעצמו כלים לשמר את ההזדמנות הזו, בכדי שתהיה השפעה חיובית לאדם מההתעוררות הזאת. ובמאמר המוסגר ישנו משל יפה במעל החפץ חיים בנושא זה. המשל הוא לשני שלוחים שהיו נוהגים לשאת דרשות ברבים ולאחר מכן לאסוף צדקה מהמון העם. אחד היה ידוע כדרשן מוצלח ממש כפה מפיק מרגליות, והשני לא פחות ולא יותר היה מגמגם. אמנם בענין גבית הכספים ההצלחה האירה פנים למגמגם ואילו הראשון יצא עם פרוטות דלות במיוחד. בשובם מדרכם הצטלבו דרכיהם, שח הדרשן למגמגם: אמור נא לי כיצד זה מצליח הנך לגייס כה הרבה תרומות, בעוד שאני שנמנה בדרגה אחת עם גדולי הדרשנים לא משיג אפי' מחצית מזה? ענהו המגמגם: אומר לך, כשמגיע אני לדבר, איני נותן להזדמנות לחמוק מידי, וכבר בסיום דרשתי הקצרה אני עורך 'מי שברך' לתורמים, ואומר, וחוזר ואומר, בעבור שיתן כך וכך... אמנם אתה נכון הדבר ששומעים עליך ימים רבים קודם בואך, אך בסופו של דבר שוכחים הם מעיקר המטרה אליה הגעת, ואף אתה שמולהב הנך מדרשתך לא מנצל את המעמד ושוכח לעמוד על המשמר...

כמו כן הוא הנמשל, אם תעירו ואם תעוררו את האהבה - עד שתחפץ, מלשון חפץ, מבאר הרמב"ן ז"ל, את ההתעוררות שיש מה'חבלי צריך להכניס לתוך חפץ, ולכן כתיב אם תעירו ואם תעוררו, כשתעירו הולך על האיתערוותא דלעילא שיש לאדם מלמעלה, זוהי הבת קול שיוצאת כל יום מהר חורב ומנענעת את החבל, או אז בהזדמנות זו צריך האדם לתת את החלק השני של אם תעוררו זהו האיתערוותא דלתתא עד שתחפץ - ע"י חשבון הנפש נוקב היכן האדם אוהו בעבודת ה', עד שהאדם מרגיש שהוא הפנים את המסר. בשם האדמו"ר מלעלוב זי"ע סיפרו שאמר כמה פעמים שמזה שנים מחפש הוא עצה נגד פתויי היצה"ר, והעצה שמצא לבסוף לעמוד מול היצר הרע היא, רק על ידי חשבון הנפש ותשובה בכל רגע נתון.

זהו פירוש הפסוק "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה", ציון זוהי חלק הנשמה שנמצאת למעלה ומעוררת אותנו לתשובה. אך אין זה מספיק כי העיקר הוא – ושביה בצדקה, שביה היא חלק הנשמה הפנימית שנמצאת בתוך שבי הגוף שאותה אנו צריכים לעלות ולתקן, ע"י התורה והמצוות. וה' יעזור שנזכה להגיע בזכות זה לגאולה השלימה, ככתוב קרבה אל נפשי – גאלה, כשאדם מקרב את הגאולה הפרטית שלו עצמו, בזה הוא מקרב את הגאולה הכללית של כלל ישראל. אמנ!

***

[שיעור בפרי הארץ פרשת דברים, נמסר מוצש"ק פר' מטו"מ משנים קודמות]

"יגעת ומצאת – תאמין! [ע"י האמונה]"

"על מאמר יצא חתן מחדרו וכלה מחופתה ודרשו רז"ל חתן מחדרו זה ארון וכלה מחופתה זו תורה. ולהבין זה פתח ואמר שלשה נביאים נבאו בלשון איכה משה ישעיהו ירמיהו, משה ראה בשלוותן ואמר איכה אשא

לבדי. ישעיהו ראה אותן בפחזותן ואמר איכה היתה לזונה קריה נאמנה. ירמיהו ראה בניוולן ואמר איכה ירמיהו בדד".

"והענין הוא על דרך מוסר ידוע מאמר הזוהר על פסוק עיר קטנה ואנשים בה מעט. ודרש עיר קטנה היא התורה ואם אמנם ארוכה מארץ מדה וגדולה היא, נקראת קטנה - מפני שאנשים בה מעט".

הפרי הארץ מבאר לנו השבוע מהו לימוד תורה וכיצד צריך להיראות לימוד תורה וכמו"כ עשיית מצוות התורה ועפ"י נבין כמו כן מדוע ומה כל זה קשור לחורבן הבית. בפסוק [בקהלת ט י"ד] מדמה לנו את התורה לעיר קטנה! והפרי הארץ מבאר לנו מדוע דווקא לשון עיר נקט הפסוק, ואם כבר עיר מדוע קטנה הלא התורה רחבה מארץ מדה כפי שכתוב בפסוק אחר? אבל זאת עלינו לדעת, כי בתורה הקי' כלול הכל. כל העולם הזה ועוד יותר מכך - ולמעלה מהשגתינו...

{ וכמו שאפשר לראות בגמ' עירובין דף כ"א ברש"י שהעולם הזה הינו אחד מתוך 3,200 חלקים של התורה הקי' עיי"ש } (הוספת הכותב).

ולכן נקראת התורה הקי' עיר, כמו עיר שיש בה הכל, וכולם נמצאים בה. אך ואנשים בה מעט, משום שעיקר לימוד התורה הוא כדי לקשר אותנו לבורא כל עולמים, אך אנו נכשלים בזה ולא לומדים כראוי אלא מתגדלים ע"י התורה ולא מחפשים למצוא בתורה ובמצוות את הקשר שלנו עם הקב"ה. **כשאדם** לומד תורה ומקיים מצוות כראוי אזי הוא חש את הקב"ה בכל איבריו ומזכך אותם, ומוסיף קדושה כי התורה מאירה לו את הדרך. וכמו באוספי הזהב והכסף, שמוצאים תחילה גוש זהב מלוכלך כולו בחול וברפש וזוהמה. אך אינם מתיאשים ומתחילים לנקות אותו באופן נמרץ ומאמינים שיש בתוך גוש הלכלוך הזה הרבה זהב ולבסוף מתיכים אותו באש, וממילא יורדת כל שאר הזוהמה. כמו"כ אומר הפסוק: "משם יתפרדו כל פועלי או"י". כשאדם ילמד תורה כדי להגיע בזה לדביקות הבורא, ודאי שבזה הוא יגרום שכל הזוהמה תרד ממנו מעצמה.

"הנה כללא דמילתא להיות עיקר ושורש עסק התורה בכדי להתקשר בשכינה וכדי שהתורה תורהו יראת ה' היא אוצרו, וזהו נכון ליבו בטוח בה".

כשאדם נכנס לעבודת ה', צריך לדעת שהעיקר בלימוד התורה הוא להביא את האדם למצב של הרגל בו הוא ילמד להפשיט כל דבר ולחפש את הרוחניות שמחיה אותו, וכפי הנקרא בלשונינו לגלות את השכינה שמסתתרת בכל דבר גשמי. ועל ידי שאדם מגלה בכל דבר את השכינה הקי' בזה הוא מתקשר עם השכינה הקי' ואז התורה מורה לו את הדרך בה ילך. ובכדי להגיע לזה **מבאר הפרה"א** צריך האדם אמונה חזקה מאוד להאמין שהתורה תביא אותו בסופו של דבר למצב של קשר אמיתי ואמיץ בבורא, אך עלינו לדעת שכל זה בא שלב אחר שלב, ומבאר זאת עפ"י סתירה שלכאורה נראית בין שני פסוקים. בפסוק אחד נאמר "אם תבקשנה ככסף" ... משמע שהתורה היא כמו כסף ותו לא. ובפסוק אחר נאמר "הנחמדים מזהב ומפז רב", משמע שיותר מכך? אך מבאר הפרה"א שכן היא דרך התורה, כמו עיבוד הזהב. אדם מוציא גוש עפר מלוכלך מהאדמה ויודע ומאמין שבתוך הלכלוך הזה ע"י עבודה נכונה ומאומצת יוכל להוציא קילו זהב, אזי מתאמץ מאוד לעבור את כל השלבים כדי להגיע לתכלית... כמו כן הוא בעסק התורה, תחילה אמרו רז"ל שצריך אדם ללמוד תורה כדי שיראתו תהיה קודמת לחכמתו! כלומר – שהתורה תביא אותו מעל לחכמה אל המצב של יראת ה'. והיא גילוי השכינה בכל דבר וכפי שביארנו בעבר על פי משנתו של השפת אמת ז"ע שיראה – לשון ראייה, והיא ראיית ה' והתקשרות אליו בכל דבר. אך מכיון שאין האדם יכול לבוא לידי דרגה זו מיד, לכן צריך מקודם את הלימוד הפשוט של התורה והמצוות וענין השכר ועונש כדי להרגיל אותו לזה, ויוסיף לזה גם אמונה חזקה שלבסוף יגיע לידי כך, ואז באמת יזכה לזה בס"ד.

וזה לשונו הקי' של הפרי הארץ בענין: "וזהו מאמר הפסוק **אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה על דרך משל המחפש אוצרות ומטמונים צריך לחפור חפירות ולהוציא העפר והנה מקבל הוא על עצמו בשמחה כובד נטל החול ומשא העפר והחפירה מחמת אמונתו שימצא המטמון בחפירתו" ... "על דרך זה אמרו רז"ל בתחילה יקבל עליו עול מלכות שמים שהיא היראה והאמונה – כלומר שיקבל עליו אדם להאמין שיש בלימוד הזה דבר שיביא אותו לתכלית שלו, ואח"כ יקבל עליו עול מצוות" כך צריך להיות סדר הלימוד.**

"מה שאין כן אם לא יקדים היראה והאמונה... כפי שדיברנו כל התורה והמצוות לא יועילו, וישאר מגושם כמו שהוא".

מבאר הפרי הארץ יתירה מזו, כי אם האדם ילמד תורה ויקיים מצוות ללא האמונה הזו להגיע עי"ז לתכלית, כי אז גורם לעצמו שישאר מגושם כמו שהוא, ולעולם לא יוכל לבוא מזה לכתלית ה"י.

"ועל פי זה מפרש באופן נפלא את הפסוק "יגעתי ומצאתי תאמין" – כלומר היגיעה והמציאה של הדבר תלויה אך ורק באמונה!"

"והנה ירמיהו הנביא שראה אותן בניוולן וחורבנם שפרקו מעל עצמם עול תורה ומצוות ונכרתה ואבדה האמונה מפיהם ורחקו מעל ה', אמר איכה ישבה בדד"..."

ירמיהו הנביא ראה את בני ישראל בזמן החורבן, והיו לומדים תורה והיו מקיימים מצוות – אך ללא האמונה כלומר ללא חשיבה על התכלית שצריכה התורה להביא אותם להתקשרות בה', ועי"ז לראות בכל דבר את מציאות ה'. אלא היו לומדים לעצמם בלבד ומתגדלים בה, ועל אמר איכה ישבה בדד, מחמת שהם לבד והתורה לבד כי אינה מביאה אותם לשום התקשרות בורא רח"ל.

וכן אצל משה רבינו עליו השלום שאמר **"איכה אשא לבדי"** וכיצד ידע זאת? מבאר הפרי הארץ עפ"י מה שכתוב בספרי [דברים יב] **שישראל טרחנים וסרבני הם, אם נתחייב אחד בדין אמר יש לי עדים להביא יש לי ראיה... ואם היו באמת דבוקים בה' אלקים חיים צריכים היו להיות כל מעשיהם באמונה ואין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו, ואדרבה להתרחק כמטחוי קשת בספק ממון חבירו, וכמעשה דרב גידל [קידושין נט.]. שהיה מהפך בארעא וכו' עד שאח"כ לא רצו שניהם ליקח אותה ומתקרי ארעא דרבנן מפני שהיו יראים מספק גזל...**

על כן אמר להם משה רבינו איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם, שכן אתם אינכם רוצים להאמין בפסק הדין שניתן לכם בדיני התורה ומביאים ראיות לכאן ולכאן לסתור את דברי הדיינים. ואם אמנם הייתם רוצים ומאמינים ונאמנים בתפקיד תכליתכם בעולם הזה, הייתם שומעים את פסק הדין ומקבלים אותו באהבה מאחר ואין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו אפילו כמלוא נימה. והפירוד הזה גרם שישארו בגשם שלהם, וממילא התורה לא עמדה להם ונהיה החורבן.

"אבל אם האדם מתנהג עם התורה באמונה שמן העסק התורה ומצות יבוא לדיקות גמור כי התורה הוא תבלין כמארז"ל, בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין אז יתקיים בו הפסוק יצא חתן מחדרו וכלה מחופתה שהוא החופה החופפת ומכסה על השכינה הק' שמסתתרת בכל דבר, ונזכה בס"ד לייחוד הגמור.

***

[שיעור חורש"י פרשת דברים וענינא דיומא, נמסר בביהמ"ד בשנים קודמות]

'איכה - אִיכָה'

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן... הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר".

מקשה השפת אמת זי"ע, הלא בחומש שמות מצינו את דברי משה רבינו עי"ה בלכתו להוציא את בניי ממצרים, 'ואנכי ערל שפתיים', וכידוע שהוצרך לבסוף אהרן הכהן לדבר במקומו, ומה זה השתנה כעת 'הואיל משה באר'?

כבר ביארנו בפרשת שמות כי כל הקליפה של מצרים היתה – 'מי הוי"ה אשר אשמע בקולו', והוא יסוד הכפירה בהשגחה פרטית. ותפקיד משה רבינו ע"ה היה להחדיר לבני ישראל את נקודת האמונה שהשי"ת הוא זה שמשגיח בכל רגע על הבריאה ומחיה אותה עד הפרט הקטן ביותר. וזה מה שאנו אומרים 'ואילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו וכו' היינו משועבדים לפרעה במצרים'. כלומר אילו לא היה מלמד משה רבינו את בני ישראל השגחה פרטית מהי, הרי שעד היום היינו משועבדים למושג הכפירה הזה של מצרים שאנו מנהלים את העולם ולא ה', ח"ו!

כמו כן מבארים בשם הבעש"ט הק' את הפסוק, 'וידעו מצרים כי אני ה'', לכאורה מה זה משנה שידעו מצרים את ה' או לאו? אך התשובה היא כי ביאור הפסוק 'וידעו מצרים' היא למצרים של כל אחד ואחד. כל אחד במעברים שעובר צריך להכניס שם הכרה שהקב"ה מוליך אותו כדי ליישם את תפקידו בעולם. הכרה שהקב"ה הוא המוריד למצרים והוא המעלה ממצרים בכדי שנגלה אותו. ובהמשך נבאר ביתר הרחבה.

מובא באיכה רבה [א' א'], 'שלשה נבאו בלשון איכה. משה שראה בשלוותן אמר איכה אשא לבדי, ישעיה שראה בפחזותן אמר איכה היתה לזונה, ירמיה ראה בניוולן אמר איכה ישבה בדד'.

השפת אמת מקשה על מדרש זה. כי לכאורה מה ההשוואה, הלא כל אחד מהנביאים פגש את בני ישראל בתקופה שונה? ומבאר באופן נפלא. רואים אנו בכל המעברים שעברו כלל ישראל במשך הדורות מעברים קיצוניים ביותר בכל התחומים. וכפי שתמה השפת אמת, כשהיו ע"י במדבר, קיבלו הארה שמימית חזקה ובהירות עצומה באמונה, כך ארבעים שנה מחוץ לדרך הטבע, מן, באר, וכל העם רואים את הקולות... מעולם לא היתה אומה שכ"כ היטיב עימה השי"ת. ומנגד כשהם יורדים עד דיוטה תחתונה הם יורדים ויותר מכל אומות שבעולם. וכן כשמתייסרים על חטאיהם, זה איום ונורא כידוע מהשוואה ועוד תקופות. מה הגורם לזה?

כשהקב"ה משפיע שפע לאדם, השפע הוא עצום אך רק דבר אחד בלבד נדרש מהאדם, להכיר שהשפע בא מה'. אך הטבע משכיח זאת מהאדם עד כדי שהאדם מאמין שבכוחות עצמו הגיע להשגים, והראיה שכשמשוהו הכי קטן לא הולך לפי הלך המחשבה והתוכניות שלו, אזי כל זה איננו שווה לו! כך אנו מתנהגים. והרי כל חוסר ההצלחה הקטן היה כדי להזכיר לאדם שיש מישהו שנותן לו את ההצלחות וההשגים הנפלאים שלו וא"כ על מה יצא הקצף?...

ואז כשלא מסכים עדיין לתת את ההכנעה וההכרה בבורא, צריך לרדת ולחטוא ואם גם זה לא עוזר אז מגיעים הייסורים. וזהו שלוותן – פחזותן – ניוולן. זה מה שלימד משה רבינו ע"ה את כלל ישראל. כל שלושת הנבואות הללו שזורים אחת בשניה באופן מדויק ביותר. הכל מתחיל כשהאדם בשלוותו אומר 'איכה אשא לבדי', הוא חושב שהוא עושה את הכל לבד, ועל זה אומרת לו התורה 'איכה' – לשון אִיָּכָה **היכן אתה בן אדם?** מדוע אין אתה זוכר שהקב"ה מנהיג אותך ומדוע אינך פונה אליו בתפילה ובקשת רחמים שלא תשכח אותו?? ואז אם לא נזכרים בזמן צריך לעבור את שני המצבים האחרים של חטא וייסורים. וזה מה שגילה להם משה רבינו, שאם יאמרו איכה אשא לבדי, לא יצטרכו לעבור את יתר ה'איכות'.

עפ"י מתבאר כל הני"ל. כי כשרצה משה רבינו לדבר אל בני ישראל במצרים אמר 'לא איש דברים אנכי, ולא מחמת שלא היה חי בבהירות האמונה, אלא מפני שלא היה למי לדבר מרוב שהיו שקועים במ"ט שערי טומאה. ולדבר אין זה אומר רק לומר מילים אלא כפי שמבואר 'דָּבָר אחד לדור ואין שני דברים לדור'. דבר הוא לשון מנהיגות, ומשה רבינו לא ידע כיצד יעביר להם את הדברים בהנהגה. אך כאשר יצאו ממצרים ועברו את כל הניסים וקיבלו את התורה, אזי קיבלו זיכוך אחר זיכוך – כל מ"ב המסעות ועוד ז' מסעות שחזרו על עצמם בדרך יחד עולה מ"ט מסעות, כנגד מ"ט שערי טומאה שהיו שקועים במצרים. כל מסע הוציא אותם כנגד שער אחד, והחדיר בהם נקודת אמונה בהשי"ת שמה שהוא עושה גם אם זה נראה כדרך חזרה מיותרת, הרי היא לטובה והיא מקדמת אותם לעיקר המטרה שזה ארץ ישראל לחיות כל דבר בהשגחה גמורה ולבטל את עצמם לגמרי.

אז אמר משה 'אלה הדברים'... הואיל משה באר את התורה הזאת. כעת הם כבר מזוככים מספיק כדי לשמוע את דברי הנהגתו.

[שיעור בשפת אמת פרשת דברים, תרמ"ג. נמסר: בשנים שעברו]

'...בתמהון לבב'

[תרמ"ג] 'במדרש שלשה שאמרו איכה'. מדרש איכה: 'שלשה נתנבאו בלשון איכה משה ישעיה וירמיה, משה אמר איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם. ישעיה אמר איכה היתה לזונה קריה נאמנה. וירמיה אמר איכה ישב בדד. אמר ר' לוי משל למטרונה שהיו לה שלושה שושבנין, אחד ראה אותה בשלותה (היינו – כשטוב לה), ואחד ראה אותה בפחזותה (היינו – שחטאה מרוב טוב), ואחד ראה אותה בניוולה (היינו – כשקבלה ייסורים). כך משה ראה את ישראל בכבודם ושלותם ואמר איכה אשא לבדי. ישעיה ראה אותם בפחזותם ואמר איכה היתה לזונה. ירמיה ראה אותם בניוולם ואמר איכה ישבה.

לכאורה יש להבין היטב את דברי המדרש הנ"ל, הלא יתכן שלכל אדם יש מצבים שונים בחיים, לפעמים טוב לו, ואז אפשר לראותו שמח ומודה לה'. ופעמים כשיש לו איזו צרה ר"ל מיד יעשה יום תפילה והתעוררות. ובמצב שחוטא עושה תשובה. וא"כ כיצד שייך לומר על כל ג' המצבים הללו השונים במהותם זה מזה כרחוק מזרח ממערב את אותה המילה 'איכה' ועוד "באותו ניגון"?

מבאר השפ"א ז"ע כיצד יש בכל זאת איזה קשר וחוט משולש בין הדברים. 'הענין הוא כי באמת כל הנהגת בני ישראל היא באופן משונה'. החוט המקשר הוא האופן המשונה בו מתנהלים הדברים. כשטוב לישראל – טוב להם באופן משונה. כשחוטאים, חוטאים באופן משונה, וכשסובלים מייסורים גם זה בא עליהם באופן משונה. וביאור הדברים, כשטוב להם כלומר המוחין שהם מקבלים אינן דומים כלל לרחבות הדעת הקיימת בעולם, וכשהם למעלה אין למעלה מהם, לכן בעשירות וכמובא בגמ' דוגמאות של עשירות שהיה לבני ישראל בכל מיני מקומות ומצבים. ומנגד כשחוטאים, ישראל כשהן יורדין הרי הן גרועים שבאומות. וכמו כן כשעם ישראל סובל ייסורים עוד לא נשמע בעולם ייסורים נוראים כמו שעברו על האומה שלנו במשך הדורות...

'ואין לשער גודל רוממות מדרגת בני ישראל. ואין לשער גם כן גודל החטאים שנעשו בבני ישראל לפי התקרבתם להבורא יתברך כענין סביביו נשערה. ואין לשער גם כן גודל הייסורים ועונשים שעובר על בני ישראל עד שיגאלנו ה' יתברך במהרה'. וכבר אמר אדמו"ר זצוק"ל, 'שהקב"ה לא ינסה אותנו בייסורים שאדם מסוגל לסבול'... 'והכול הוא בדרך תימהון'.

החוט המקשר הזה כפי שהוא מקשר אחד בשני, יכול הוא גם לחסוך אחד מהשני. אם אדם יבין שהשלווה שיש לו היא שלווה תימהון שאינה מובנת מאליה, הגעדנק [נקודת האמונה] שמקבל, מביא אותו להכרה שיודע שהוא כלל לא קשור להנהגה נפלאה זו אלא זה רק מחמת חסד ה' שמשפיע לו מתנת חיים, וזה משונה אצלו שיכול בכלל להשיג או לקבל טובה בזכות עצמו... וממילא זה חוסך לו שלא יצטרך חלילה להגיע לתזכורות של פחזות או ניוול חלילה. אך אם הוא שוכח שזה תימהון אצלו או משונה, והוא כביכול 'מבין' מדוע ואיך הגיע לגדולה, אז רח"ל צריך לרדת למקומות אחרים באופן כה משונה, כאלו חטאים שמשונה אצלו כיצד הוא יכול לרדת אליהם. וכמו כן חלילה ייסורים כה משונים שהוא תמה מה הוא שייך אצלם. אמנם כל זה כדי להזכיר לו שגם הטובה שהיתה לו היא משונה ורק אצלו זה היה רגילות... אך האמת שהיא משונה ולא מגיעה לו באמת אלא רק מחמת חסד השי"ת. דבר נוסף ניתן ללמוד מכך, שכשאדם מסוגל לחיות את כל מצבי האיכה יחד ב'כח', לא יצטרך וימנע מעצמו לעבור אותם גם בפועל.

'ולכן ראה משה רבינו ע"ה מיד לפי רוממות מדרגתם כמו שכתוב הרים אתכם על גבי דייניכם, (רש"י דברים א' ט') וכי לא הוטב בעיני משה רבינו ע"ה טובתן של בני ישראל! רק שראה שצריכים שמירה מאוד לפי הנהגה שלהם שלא בדרך הטבע'.

לכאורה משה רבינו שמברך את בני ישראל לפני כן 'ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים' וכו', מה ראה להכניס לפתע פסוק זה של איכה אשא לבדי? אלא משה רבינו ע"ה, שעבר עם בני ישראל את כל מ"ב המסעות וראה אותם מזדככים זיכוך אחר זיכוך עד שהגיעו יראים ושלמים להיכנס לארץ ישראל, אמר להם: אם אכן אתם רוצים לְשַׁמֵּר את המצב הזה של הטובה בה אתם נמצאים בפועל, הרי שחייבים הנכם לצרף למצב זה את שני המצבים האחרים בכח, כדי שתזכרו תמיד שאין שום דבר שלכם אלא טובת ה' בלבד. ועל כן כשתזכרו בכח שאיכה היתה לזונה, ואיכה ישב בדד, זה יתן לכם את הקשר בורא לשמר את הטובה של איכה אשא לבדי מחמת רוב הטובה שאתם שרויים בה. כי הלא אתם רואים שסוף כל סוף עם ישראל הגיעו לאחר מכן למצבים אלו, וא"כ אם תחיו זאת כעת בכח תמנעו מעצמכם לרדת לזה בפועל. וזהו הביאור 'מי שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו', כפי שמבאר השפ"א במקום אחר, שימיו היינו כל אחד שחי את ימיו בנקודת הקשר הנ"ל הרי הוא בונה בזה את ביהמ"ק השלישי...

ולפום גמלא שיחנא' מבאר השפ"א זי"ע בשם מאמר הגמ' הלא גם את הגמל טוענים במשא לפי רוב כוחו, וא"כ זהו רמז בשבילכם, שלפי רוב הטובה שאתם רואים שהנכם מושפעים מאת השי"ת כן צריכים אתם לדאוג שלא לשכוח לרגע מי הוא זה שמיטיב עמכם.

'והיו צריכים באמת להתחזק בימים הטובים להכין על ימי הירידה'. כן מובא בשם הרה"ק ר' בונים מפשיסחא זי"ע, שעיקר עבודת האדם היא בעת הטובה, שאז יש לו מח ורגיעות לעבוד ולעלות בכח את מה שמסוגל להגיע ואת מה שכבר עשה, לקשר את כל זה לקב"ה. משא"כ כשירוד וצר לו ר"ל אז יותר קשה לו לעבוד מחמת הדוחק.

יתירה מזו כשאדם מתפלל בעת שטוב לו הוא משאיר רושם לאחריו, וזה נותן לו כוחות שיעמוד לנצח ולא יצטרך לבוא למצבים בלתי נעימים. ע"כ משה רבינו ע"ה ראה במצב זה הזדמנות, כידוע שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם. ולכן אמר להם: הלא בא"י איני נכנס ואם תחפצו שישאר לכם רושם אז כעת תתפללו על ימי הירידה שלא יבואו.

'כי אם היה מתוקן אז הכל לא היה נצמח אח"כ החטאים הגדולים'. אך המציאות היא שכששהו בטובה לא הפנימו שיכולים לבוא מצבים קשים מזה ולא נתנו ליבם לקשר להשי"ת, וע"כ לבסוף נאלצו לבוא לאיכה ישבה בדד.

ממשיך השפ"א: **'וייראו מכם ונשמרתם מאד'.** מפסוק זה משמע שבני עשו יפחדו מבני"י. ולכאורה מקשה השפ"א, מדוע כתוב ונשמרתם מאד, היינו שבני"י יישמרו מבני עשו הלא ההפך הוא הנכון? כתב הילקוט שמעוני, 'ונשמרתם – מה כשהם יראים מכם כתיב ונשמרתם, כ"ש כשאתם יראים מהם, דהיינו בימי הגלות ק"ו ונשמרתם'. והביאור הוא, שכשאדם נמצא במוחין דגדלות, מצב זה הוא בחינת מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך, אך ההוראה היא כאן שכשאדם במצב טוב צריך לדעת שבכל רגע עלול הוא ליפול... ולכן הוכיחם משה רבינו ע"ה כעת, על הימים של הירידה, 'ונשמרתם!' שזה סימן שלא נתקנו כראוי.

***

[שיעור בשפת אמת פרשת דברים, נמסר: בשנים שעברו]

'לא לעצור את השפע'

"[תרל"א] 'ידע שור קונהו... ישראל לא ידע עמי לא התבונן... חס ושלוש שאין בני ישראל מכירים השי"ת כשור, הלא מברכין ומתפללין אליו יתברך'...

השפ"א זי"ע מקשה השבוע בענייני דיומא בהפטרה מה ההשוואה שעושה הפסוק בין השור לבין האדם ומה כוונתו שעם ישראל מתנהגים כאותו השור? ומבאר כי דעתו של השור אינה אלא כאינסטינקט שגורם לו לעשות פעולות כדי לשמור את עצמו, אך כל פעולותיו הן בינו לבין עצמו ואין לו השפעה סביבתית כלל על שוורים אחרים. לעומת זאת הנביא בא להדגיש לנו כי בשונה מהבהמה, דעתו של האדם יכולה להשפיע על

כל הסביבה שלו ואף על כך העולם! אם ניקח כדוגמא את נקודת האמונה שהיא סובבת סביב תפקיד האדם בעולם – נגלה שנקודה זו מתחלקת לבי מיניים. האחד – הוא אדם מאמין אך אמונתו היא בינו לבין עצמו. לעומת זאת המין השני – להאמין, כלומר בלשון הפעיל, להאמין את השני – להשפיע כזו אמונה חזקה שתשפיע על הסביבה. אי"כ הפסוק בא לבאר לנו שתפקיד האדם הוא להקרין בכל מקום שנמצא את נקודת האמונה לכל סביבתו. **'ידע שור קונהו'** – המכסימום של השור הוא לשמור את עצמו ועל כן זו הטענה על האדם מדוע נוהג הוא כאותו שור ולא מפרסם את האמונה הלאה ומשפיע אותה לאחרים. בשם ר"י קמינצקי זצ"ל, ידוע שהיה תמיד אומר שהורים הם אינם מחנכים אלא משפיעים. כי מחנך היא מילה נרדפת למאלף, אך הורה צריך להשפיע את הדרך שלו לילד ע"י דוגמא אישית ולא לאלף אותו...

בהקשר לעניין זה מובא באור החיים הק', **'אלה הדברים אשר דבר משה'**. מק' וכי זה בלבד מה שדיבר משה רבינו אל בני ישראל, הלא ידוע שמשה רבינו היה מלך במדין ומן הסתם ידע לדבר כפי שצריך: ותיירץ – אמנם כן! ישנם בי מיני דיבורים. ישנו דיבור רגיל שאדם מדבר, וישנו דיבור שהוא בעל השפעה להבין דרכו גם דברים סמויים שלא נאמרו, כגון אדם ששואל את בנו או חברו: 'היכן אתה הולך ללמוד/להתפלל? מהשאלה עצמה מובן שחייבים ללמוד ולהתפלל רק השאלה היכן או מתי. כך משה רבינו ע"ה לא היה צריך להכביר במילים, אלא איך שאמר את כל המקומות... כבר הבינו לבד למה כוונתו. במאמר המוסגר ידועים דברי המאור ושמש זי"ע שכשהרה"ק ר' אלימלך מליזענסק זי"ע היה מספר סיפורי צדיקים, אם מאן דהוא היה מתפעל מהמעשה היה יודע שהוא בעל נשמה גבוהה...

יתירה מזו אנו רואים את הנהגתו המופלאה של משה רבינו ע"ה שרק כאן בפרשת דברים – ביום האחרון לחייו, הסכים לומר דברי תוכחה לבני ישראל. ואף זאת בהסתגר גמור וברמז. דבר זה למדנו גם מיעקב אבינו ע"ה שגם אצלו אנו מוצאים נוקח זה שנתן תוכחה לבניו ביום האחרון לחייו. ומבואר בספרי חסידים שאמר יעקב אבינו ע"ה אם אומר לבני מוסר ותוכחה הרי שיעזבו את דרכי וילכו לעשיו אחי ח"ו... וכן מבאר במקום אחר הרה"ק בעל הבית אהרן זי"ע את הפסוק, **'ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו'**. מראה אותך – הכוונה למהלך של משה רבינו, כי כל המשכן היה רעיון של מידות, וכל זה היה מתגלה אצל משה רבינו ע"ה והנהגתו. ואומרים העולם – היכן שלא מצליח האדם להעביר את המסר לשני סימן הוא שאצלו עצמו עדיין זה לא ברור לגמרי.

היוצא מדברינו שכדי להשפיע את האמונה צריך האדם להיות בעצמו מאמין. וז"ל השפ"א זי"ע: **'אבל רצון השי"ת שבני יבררו מלכותו ית' בכל הנבראים'**. ובתל"ד מוסיף השפ"א נופך בעניין אחר: **'כל דור שלא נבנה בימיו כאילו נחרב בימיו'**. ומק' הלא היו צדיקים כרשב"י שלא זכו שיבנה בהמ"ק בימיהם וא"כ האם נאמר ח"ו שנחרב בימיהם? ויתירה מזו מק', **'וכי יעלה על הדעת שדור הגאולה יהיו כל כך ראויין בזכותם בלבד לגאולה?'** אלא התשובה היא שכל דור ודור עוזר ומביא מעט מבניו ביהמ"ק. כי כל אדם שנמצא בעולם כיוול וצריך לתקן דבר מסוים שאין אף אחד אחר יכול לתקן במקומו, כי אם לא כן לא היה קיים כלל... וזהו הפשט, אוי לו לדור שלא נבנה בימיו – היינו שלא עושה פעולות לתקן את החלק שלו בקירוב בנין ביהמ"ק, וזה נחשב להם כאילו חרב בימיהם, שמעכבים הבנין.

'כי כן היה בזמן השלמות שביהמ"ק היה קיים והקרבו תמידין בכל יום היה זה קירוב והתדבקות חיות כל הנבראים אליו ית' והיו גם האומות בהכנעה מהשי"ת'.

לפני סיום ביאור השפ"א, נביא כמה פרפראות נפלאות בעניינא דיומא של הגאולה... ידוע המעשה שפעם באו לרה"ק בעל הפרי הארץ זי"ע, ואמרו שיש אדם שעלה להר הזיתים ותוקע בשופר ואומרים כולם שזהו שופרו של משיח...? קם הרה"ק ר' מנדלע זי"ע פתח את החלון בחדרו, הריח מעט מבחוץ ואמר: אין זה ריחו של משיח... ובאר אחד הצדיקים מדוע היה צריך לפתוח החלון? וענה, מפני שבביתו של הרבי ר' מנדלע כבר היה בחינת משיח. וכן מבואר בקדושת לוי זי"ע באופן נפלא את הפסוק כדלהלן: **'ואצוה את שופטיכם בעת ההיא לאמר, שְׁמַע בֵּין אַחֵיכֶם וּשְׁפֹטֵתֶם צֶדֶק בֵּין אִישׁ וּבֵין אַחֵיו וְגו'.** כלומר בעת ההיא צריך לשמוע הבעלי דינים כדי לשפוט צדק. אבל לעתיד לבוא במשיח כתיב **'דְּמוּרָח וְדָאִין'** (וכתיב 'והריחו ביראת ה' רבא אמר דמורח ודאין, דכתיב 'ולא למראה עיניו ישפוט ושפט בצדק דלים והוכיח במישור לענוי ארץ'. וברש"י מאי והריחו – שמריח באדם ושופט ויודע מי החייב)... אין צריך לשמוע הבעלי דינים 'דמורח' אפילו בלא שמועה בעלי דינים יודע עם מי האמת'.

עכ"פ בזמן שביהמ"ק היה קיים בני ישראל היו כולם מתקרבים בזכות בני ישראל עד כדי שאומרת הגמי שאילו היו ידעים אומות העולם כמה טובה וברכה הם מקבלים בזכות ביהמ"ק ועבודתו, לא היו מעיזים כלל להחריבו. ידועה גם קושיית הב"ח בעניין זה 'על מה אבדה הארץ' על שלא בירכו בתורה תחילה... ומשמע שישנן בי סוגים של לימוד. לימוד בשביל ידע בלבד וזהו לימוד שעליו קבל הנביא שאבדה הארץ, אך מי שמברך בתורה תחילה היינו – שכל הלימוד נהיה בעל מהות אחרת לגמרי, לא בשביל ידע והעצמה אישית אלא להגיע ע"י לבדיקות בהשי"ת זהו הלימוד שמביא את האדם לעשות את תפקידו כראוי.

'וכן מ"ש קריה נאמנה כו' גם כן על כל העולם שאז היו נמשכים כל הנבראים אחר השורש'. נאמן – אומרת התורה הק' על משה רבינו ע"ה **'בכל ביתי נאמן הוא'**. ונאמן הוא אדם שמפקידים אצלו חפץ מסוים ואינו לוקח הפיקדון ומשתמש בו לצורכו כי הוא יודע שכל תפקידו מסתכם בזה ששומר על החפץ אך החפץ עצמו של בעה"ב. כמו כן משה רבינו ע"ה לא לקח שום גדולה לעצמו אלא ידע וחי בכל רגע שכל מה שיש לו הוא בתור פיקדון בלבד וכל תפקידו הוא רק אחד – לפרסם את שם השי"ת בעולם.

וזהו קריה נאמנה, שגרמו כלל ישראל לכל העולם בנאמנותם לחיות גם כן בנאמנות להכיר את הנהגת ה'. ועל זה אמר הפסוק **'ישראל לא ידע'**, היינו שלא נתנו את הנקודה המרכזית להעביר הלאה את האמונה, אלא חיו כשור שיודע רק להשפיע לעצמו... וכדבארנו. ובספר אור המאיר מבאר עפ"י הנ"ל, **'כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו'**. היינו שהסימן לכך שרוח המקום נוחה הימנו הוא על ידי שרוח הבריות נוחה הימנו. כלומר – **'שעושה כל מעשיו בדביקות כח הפנימיות שהוא מהשי"ת, עי"ז משרה רוח השי"ת בכל מעשה ונמצא רוח הבריות נוחה הימנו'**. ... מחמת שגורם להם על ידי מעשיו להתקרב גם הם להשי"ת... **ודפח"ח**.

***